

Nionde internationella olympiaden i lingvistik

Pittsburgh (USA), 24–31 juli 2011

Uppgifter för den individuella tävlingen

Uppgift nr 1 (20 poäng). Nedan ges verbformer på menomini-språket samt deras översättningar till svenska:

kewæpeqtaq	vi ₁₊₂ börjar
kawāham	han fäller det med ett verktyg
nepītohnæm	jag går hit
kēskenam	han bryter igenom det för hand
pahkæsam	han skär av det
kekætohnæq	vi ₁₊₂ går ut
pītenam	han ger, skickar hit det
kewæpānæhkæq	vi ₁₊₂ börjar att gräva
tawæsam	han skär ett hål i det
nekætahan	jag drar ut det med ett verktyg
pāhkaham	han öppnar det med ett verktyg (genom att lyfta ett lock, eller genom att öppna en dörr)
kekēskahtæq	vi ₁₊₂ biter igenom det
wackōhnæw	han går runtomkring, gör en omväg
newāckesan	jag skär runt det
ketānam	han tar ut det för hand
ketāwahtæq	vi ₁₊₂ biter, gnager ett hål i det
wæpohnæw	han börjar att gå
nekāweqtam	jag lägger mig
pāhkeqtaw	han öppnar sig
kepītahtæq	vi ₁₊₂ kommer ätande det; vi ₁₊₂ för in det i munnen
nekāwāhpem	jag faller omkull skrattande

(a) Översätt till svenska: **kekēskahtæq**, **nepāhkenan**, **wæpāhpew**. Om du i vissa fall tror att det finns flera möjliga översättningar, skriv alla.

(b) Översätt till menomini:

- jag börjar att äta det
- vi₁₊₂ lägger ner det för hand
- han gräver ett hål
- han går ut

⚠ Menomini-indianerna lever i Wisconsin, USA. Stammen består av 5 000–10 000 människor, men bara några tiotal av de äldsta indianerna talar menomini-språket (ett algonkinspråk), även om man nyligen har försökt att öka undervisningen och bruket av språket.

”vi₁₊₂” = ‘vi och ni’. æ ≈ det svenska ä i *värva*, c = ch i det engelska ordet *church*, q är en konsonant (s k glottal klusil). Tecknet ”˘” betecknar lång vokal. —Ivan Derzjanski

Uppgift nr 2 (20 poäng). Nedan ges ord på färöiska skrivna med den vanliga ortografin och i fonetisk transkription samt deras översättningar till svenska:

<i>bøga</i>	?	honfågel
<i>deyði</i>	[dɛiji]	(jag) dödar
<i>eyður</i>	[ɛijur]	rikedom
<i>glaða</i>	[glɛava]	virvelvind
<i>gleða</i>	[glɛ:a]	(de) glädjer
<i>gløður</i>	[glø:vur]	glöd
<i>hugi</i>	[hu:wi]	sinne
<i>knøðar</i>	?	(han) knädar
<i>koyla</i>	[kɔila]	klyfta
<i>kvøða</i>	?	(de) sjunger
<i>lega</i>	[lɛ:va]	säng
<i>logi</i>	[lo:ji]	flamma
<i>løgur</i>	?	vätska
<i>móða</i>	[mɔuwa]	det avskummande från kok
<i>mugu</i>	[mu:wu]	(de) måste
<i>plága</i>	?	svår pina, plåga
<i>ráði</i>	[rɔaji]	(jag) råder
<i>rúma</i>	[rɔuma]	(de) innehåller
<i>røða</i>	[rø:a]	(de) talar
<i>skaði</i>	?	skada, förlust, olycka
<i>skógur</i>	[skɔuwur]	skog
<i>spreiða</i>	[spraija]	(de) sprider
<i>søga</i>	[sø:va]	historia, berättelse
<i>tegi</i>	[te:ji]	tig!
<i>toygur</i>	?	klunk
<i>tregar</i>	[tre:ar]	(han) skadar
<i>trúgi</i>	?	må (han) hota
<i>vágur</i>	[vɔavur]	bukt, vik
<i>vegur</i>	[ve:vur]	(han) lyfter
<i>viður</i>	[vi:jur]	trä
<i>viga</i>	[vi:ja]	(de) väger
<i>øga</i>	[ø:a]	(de) skrämmer

(a) Fyll i luckorna.

(b) Beskriv de regler som du använde.

⚠ Färöiska tillhör den nordiska grenen av de germanska språken. Det talas av cirka 48 000 människor på Färöarna och annorstädes.

I transkriptionen [j] = *j*, [w] som *w* i engelskans *win*; [ɛ], [ɔ], [ø], [ɯ] är vokaler. Tecknet ”:” betecknar lång vokal.

—Aleksandr Piperski

Uppgift nr 3 (20 poäng). Nedan ges ordgrupper på vai-språket samt deras översättningar till svenska:

kàíě á lèndéě	mannens båt
kòánjà-lèṅě fǎ	örnungens far
gbòmùě á nyìmìě	fiskens orm
kàíě kǎfǎ	mannens skuldra
nyìmì jǎṅě á gbòmù-lèndèě	den långa ormens båt
mùsú jǎṅě lǒ-kài	den långa kvinnans bror
nyìmì kúndúě já	den korta ormens öga
kòánjà lǒě kènji	den lilla örnens klo
kándò jǎṅě	den höga skyn

(a) Översätt till svenska:

mùsúě á gbòmùě; léṅ kúndúě á nyìmìě; gbòmù-lèndè kúndúě.

(b) Det finns ett fel i vai-frasen **kándò-lèndé lǒě**. Rätta det och översätt frasen till svenska.

(c) Översätt till vai:

örnens orm; det lilla barnets öga;
den långa mannens syster; det lilla ormbarnet.

⚠ Vai tillhör den centrala gruppen inom språkensfamiljen mande. Det talas av cirka 105 000 människor i Liberia och Sierra Leone.

ny och **ṅ** är konsonanter; **ɛ** och **ɔ** är vokaler. Tecknen ”ˊ”, ”ˋ” och ”ˊˋ” betecknar toner.

—Olga Kuznetsova

Uppgift nr 4 (20 poäng). Nedan ges ord på nahuatl-språket samt deras översättningar till svenska i godtycklig ordning:

acalhuah, achilli, atl, callah, calhuah, chilatl, chilli, colli, coltzintli, conehuah, conehuahcapil, conetl, oquichconetl, oquichhuah, oquichtotoltzintli, tehuah, tetlah, totoltetl

vatten, barn, husets herre, vattenpeppar, vördnadsvärd kalkontupp, moder, by, chilivatten, farfar/morfar/förfader, stenig terräng, pojke, innehavare av sten (= någon som bor i ett stenigt område), chilipeppar, kalkonägg, kanotägare, lilla mamma, hustru, vördnadsvärd farfar/morfar/förfader

(a) Bestäm de korrekta motsvarigheterna.

(b) Översätt till nahuatl: hus, sten, innehavare av vatten, vördnadsvärd man/make.

(c) Översätt till svenska: *cacahuatl, cacahuatetl, cacahuaatl, cacahuahuah*.

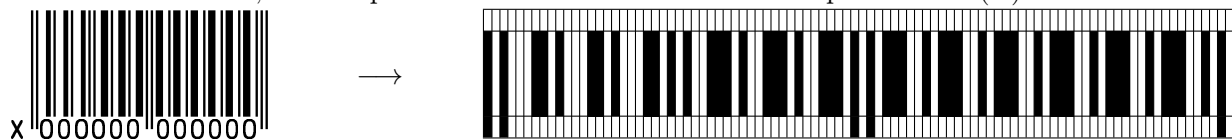
⚠ Klassisk nahuatl var det språk som talades i det aztekiska riket i nuvarande Mexico.

c = **qu** = **k**, **ch** = **ch** i det engelska ordet *church*, **hu** som **w** i engelskans *win*, **tl** och **tz** är konsonanter.

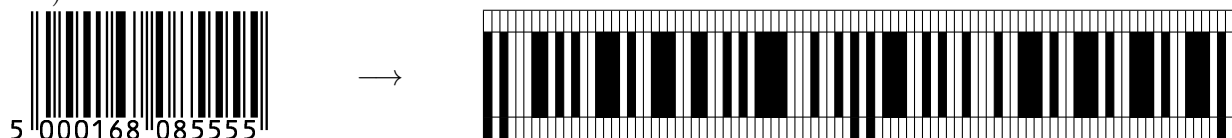
Vattenpeppar (*Polygonum hydropiper*) är en vild växt. Chilivatten är en aztekisk dryck som innehåller chilipeppar.

—Ljudmila Fjodorova

Uppgift nr 5 (20 poäng). Streckkodsspråket EAN-13 (eller GTIN-13) används i nästan varje land i världen, ändå är det ingen som talar det. Det har 10 huvuddialekter eller subkoder, men detta problem behandlar inte subkod 0, vilket i praktiken är samma som det äldre språket UPC(A).



Detta är ingen streckkod: den tillhör en möjlig subkod EAN-13 som inte används. (På den högra sidan har den maskinläsbara delen av koden förstörats och förts över till ett rutnät för att den ska vara enklare att läsa.)



Detta är en streckkod: den tillhör subkod 5. Denna streckkod är från ett kexpaket från Storbritannien, och numret startar med landskoden eller systemnumret för Storbritannien som är 50. Vanligen identifierar den första delen av koden (5-000168) tillverkaren, och den andra delen (08555) väljs av tillverkaren och identifierar produkten. Den sista siffran är alltid en kontrollsiffra.

Här är några systemnummer:

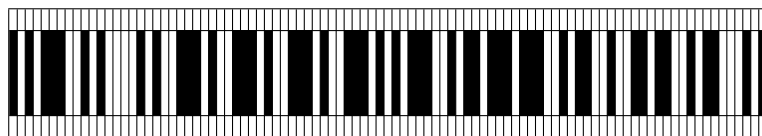
20–29	lokalt i butiken	539	Irland	84	Spanien
30–37	Frankrike	64	Finland	978	ISBN (böcker)
40–44	Tyskland	73	Sverige	??	Norge

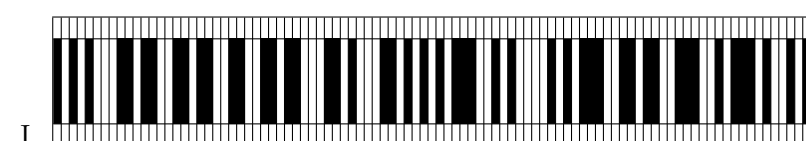
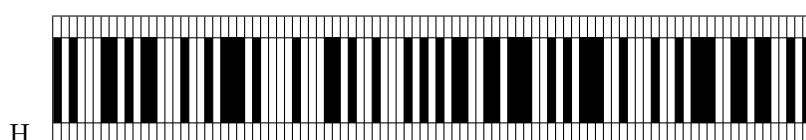
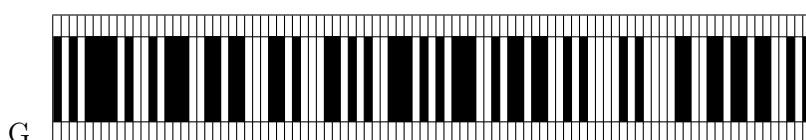
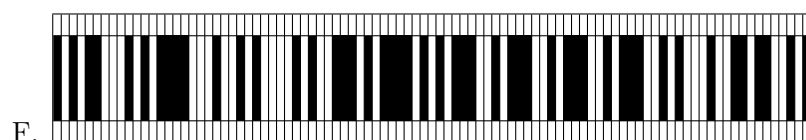
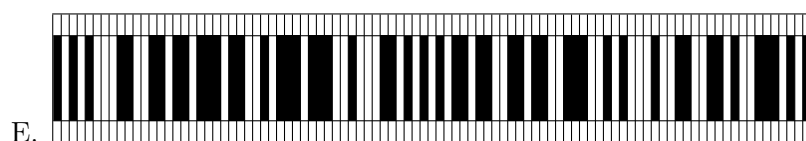
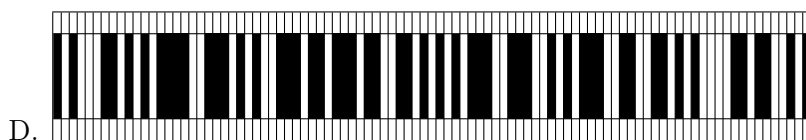
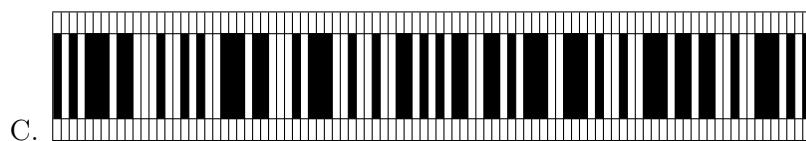
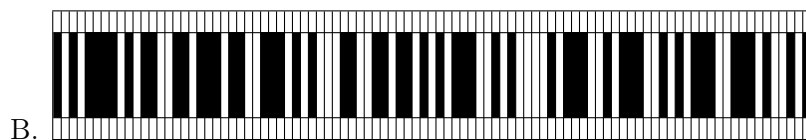
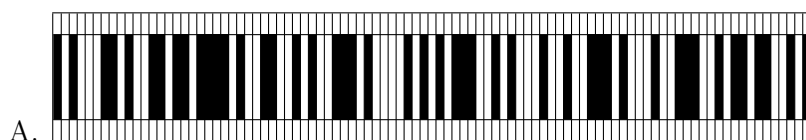
(a) Här är information om streckkoderna A–I, i ingen särskild ordning.. Ange bokstaven för streckkoden som informationen hör ihop med och svara på eventuella övriga frågor:

1. toalettpapper (Spanien) är streckkod E;
2. rökt lax (Irland), produktkod = 02661, kontrollsiffra = ?;
3. *Den förlorade symbolen* (bok med ISBN-kod);
4. fläskfilé (butikspackat), pris = 4 euro och 16 cent;
5. mopphuvud (varifrån?), den fullständiga koden = 4-023103-075702;
6. kolesterolsänkade margarin (Finland);
7. ryggbiff (butikspackat), pris = ?;
8. *Korsordboken* (korsordstidning, Sverige), den fullständiga koden = ?;
9. *Mots Codés* (korsordstidning, Frankrike).

(b) Rita den (fiktiva) streckkoden 1-453927-348790 i rutmönstret som du finner på ett av dina blad. Delar av den är ifyllda för att hjälpa dig.

(c) Streckkoden nedan är från *Dagbladet*, en norsk dagstidning. Skriv ut den fullständiga koden. Vad är systemkoden eller landskoden för Norge? —Hugh Dobbs





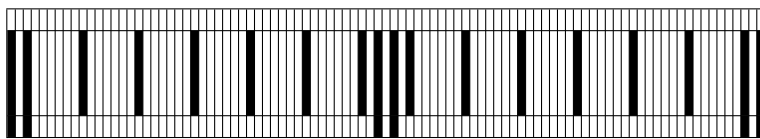
Namn:

Platsnummer:

Uppgift nr 5

Blad nr _____

(b)



Om du behöver en kopia till av detta blad, säg till skrivningsvakten.